Informacja o 9. Raporcie w sprawie spójności i rozporządzenie STEP

Wojciech Włodarczyk
Komisja Europejska, DG REGIO

4 czerwca 2024

Sprawozdanie o Spójności (Cohesion Report)

- Zobowiązanie traktatowe, publikowane co 3 lata
- Obrazuje postępy w osiąganiu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej
- Opublikowane 27 marca 2024 r., dostępne online, w tym interaktywne mapy i dane na potrzeby wykresów i tabel.

Funkcja sprawozdawcza

1. Spójność gospodarcza
2. Spójność społeczna
3. Spójność i różnorodność terytorialna
4. Transformacja ekologiczna
5. Innowacje regionalne i transformacja cyfrowa
6. Transformacja demograficzna
7. Lepsze zarządzanie
8. Finanse publiczne, polityki krajowe i spójność
9. Wpływ polityki spójności

Funkcja komunikacyjna

- Podsumowanie ustaleń zawartych w sprawozdaniu
- Wnioski dotyczące przyszłości polityki spójności

Inforegio – dziewiąte sprawozdanie w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej (europa.eu)

European Commission

Polityka spójności: wzrost gospodarczy, zatrudnienie i konkurencyjność

- Polityka spójności wspiera regiony w czerpaniu korzyści z jednolitego rynku, wspierając inwestycje i współpracę,
- Pełni kluczową rolę we wspieraniu inwestycji publicznych (np. stanowi średnio **13 %** inwestycji rządowych w UE jako całości i **51 %** w słabiej rozwiniętych p.cz., w tym PL),
- Przyczynia się do poprawy zdolności administracyjnych i jakości zarządzania.
- Historyczne rozszerzenie UE z 2004 r. to wyraźny przykład pozytywnego wpływu Polityki Spójności:
  - PKB na mieszkańca wzrosło z 52 % średniej UE w 2004 r. do 80 % w 2023 r. ***PL z 51 % do 79 %***
  - Stopa bezrobocia spadła ze średnio 13 % do 4 %. ***PL z 18 % do 4 %***
- Niestety, konwergencja w UE jest nierówna, niektóre regiony pozostają w tyle lub znajdują się w pułapce rozwojowej – pułapce średniego wzrostu.

European Commission

PKB na mieszkańca i jego regionalny wzrost

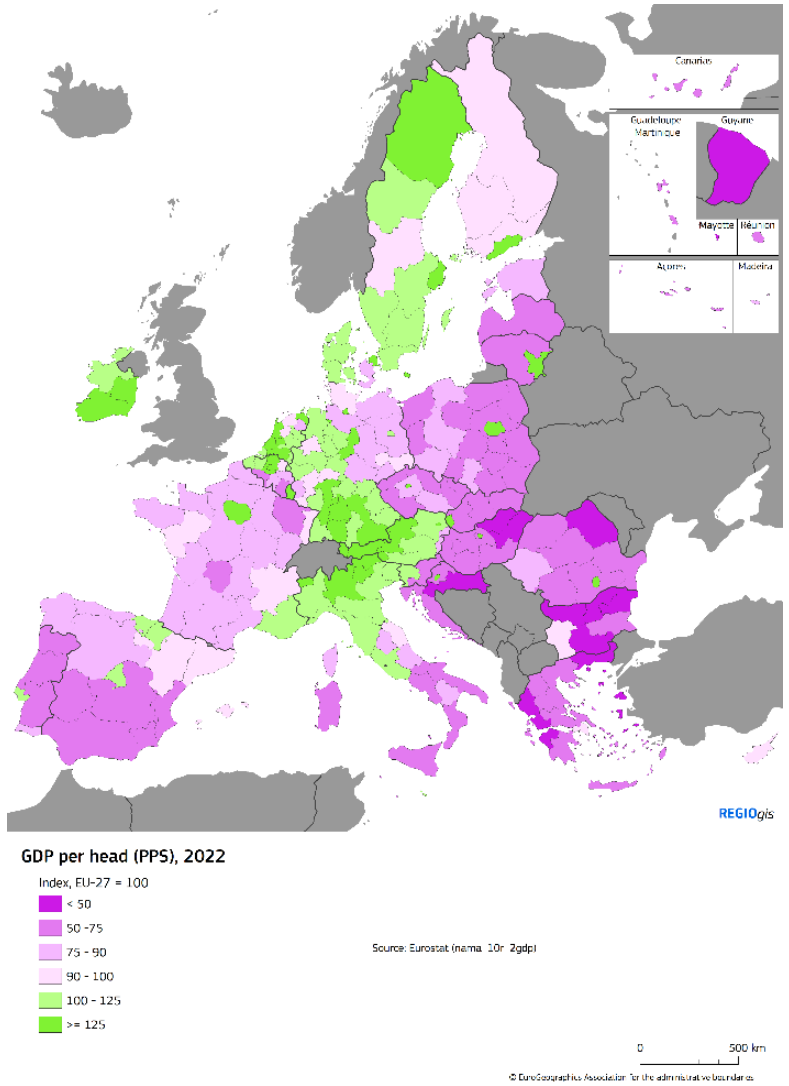

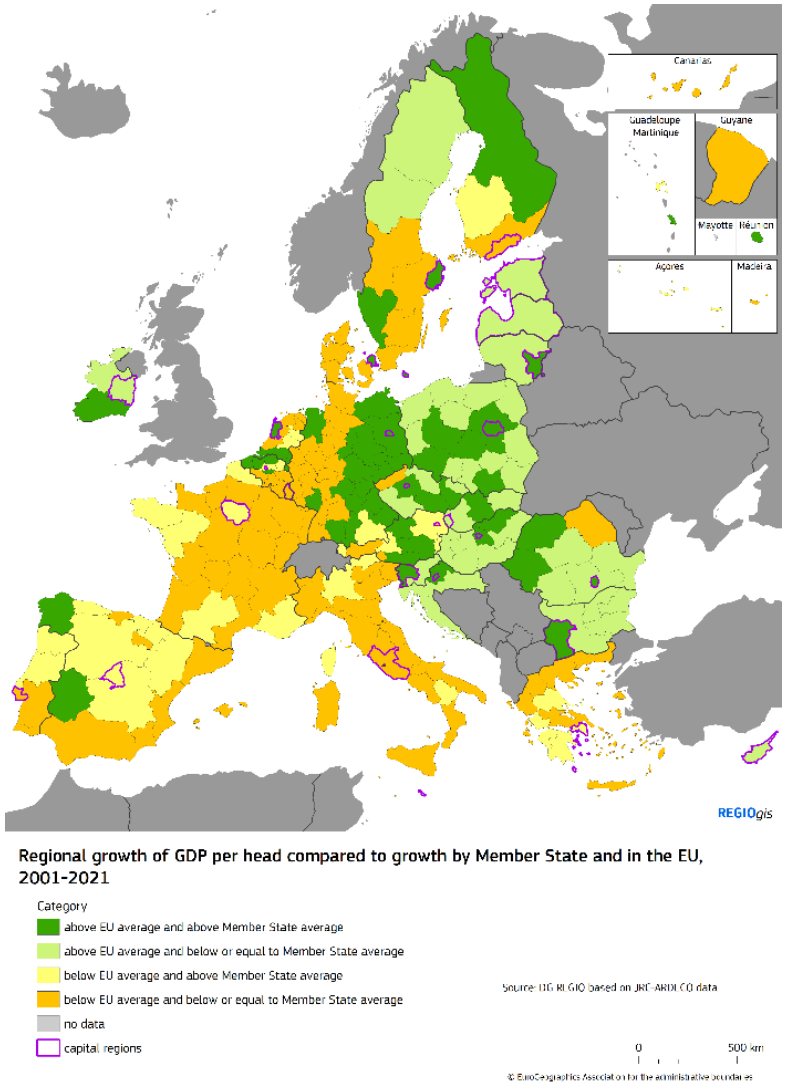

European Commission

Historia konwergencji w Polsce

Zmiany PKB na mieszkańca w stosunku do średniej UE-27

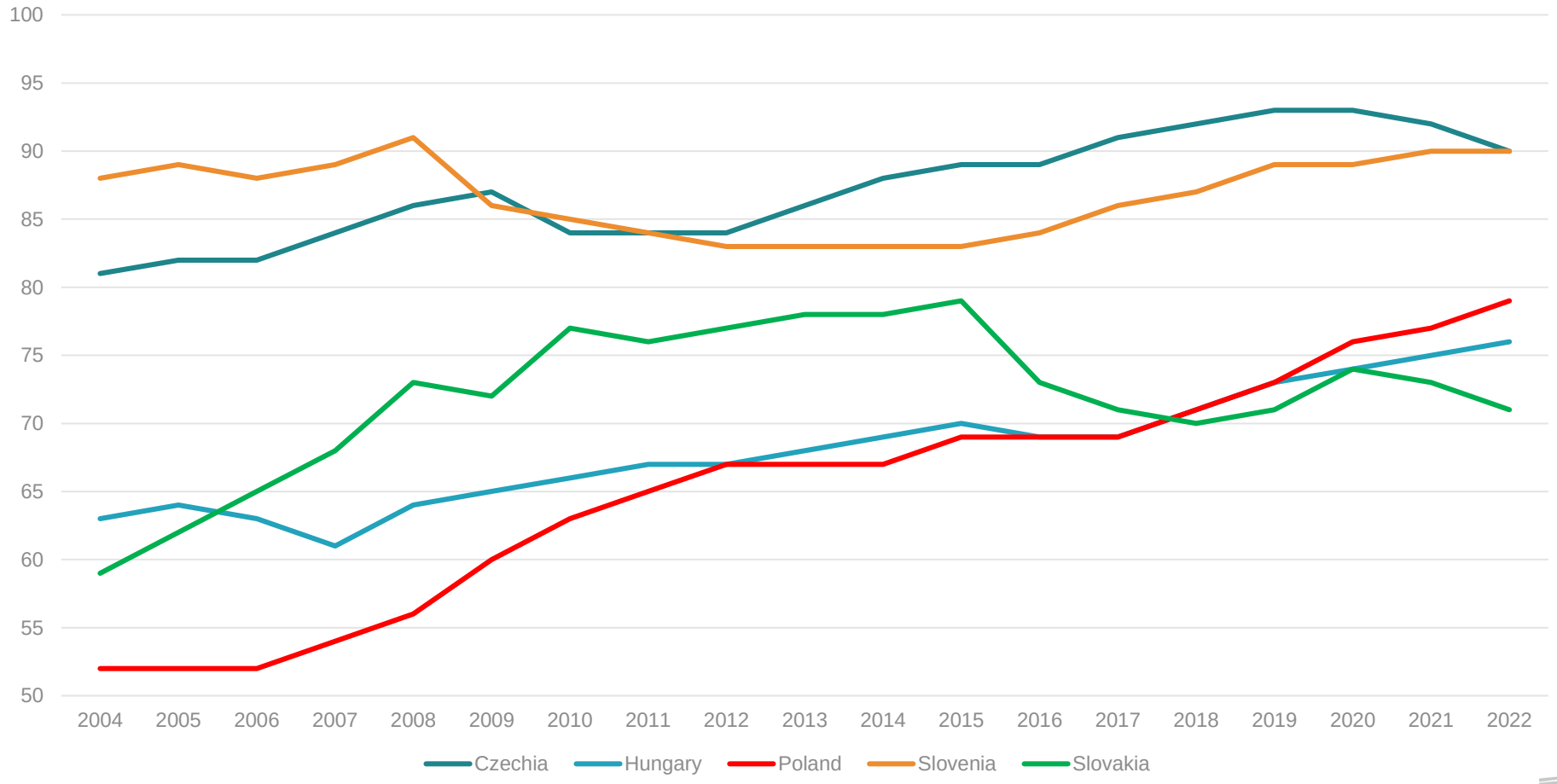

European Commission

Konwergencja społeczna –wyzwania (1)

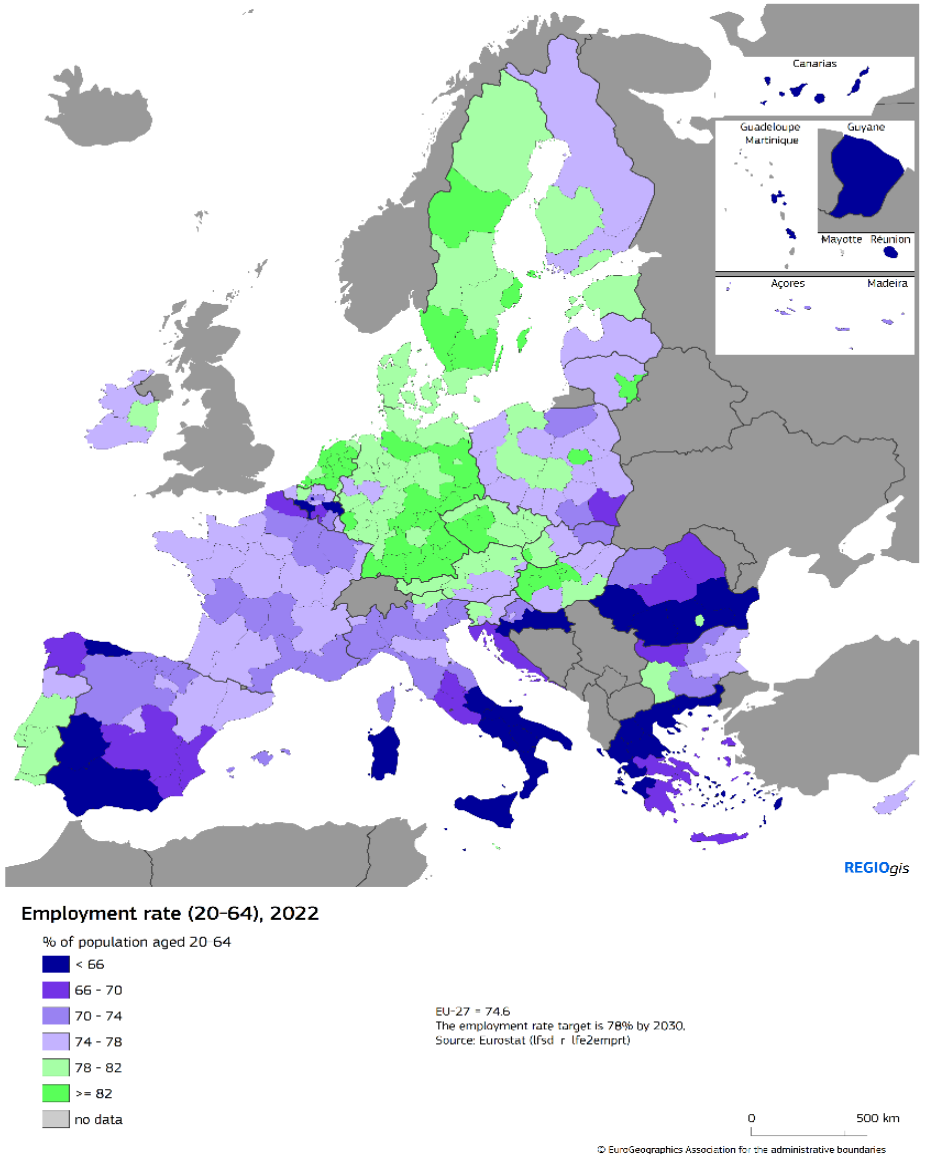

- Ogólna poprawa, w szczególności w zakresie włączenia społecznego i ograniczania ubóstwa w Europie Wschodniej
- W latach 2013–2022 stopa bezrobocia spadła o połowę w regionach słabiej rozwiniętych, do średnio 8% (PL 4%)

ALE:

- Bezrobocie młodzieży jest ponad dwukrotnie wyższe od ogólnego bezrobocia
- Zmiany demograficzne pogłębiają niedobory siły roboczej i zwiększają presję na budżety publiczne
- Po dziesięcioleciach wzrostu, od 2020 r. liczba ludności UE zmniejsza się, ponieważ saldo migracji nie rekompensuje już ujemnego wzrostu naturalnego

European Commission

Konwergencja społeczna –wyzwania (2)

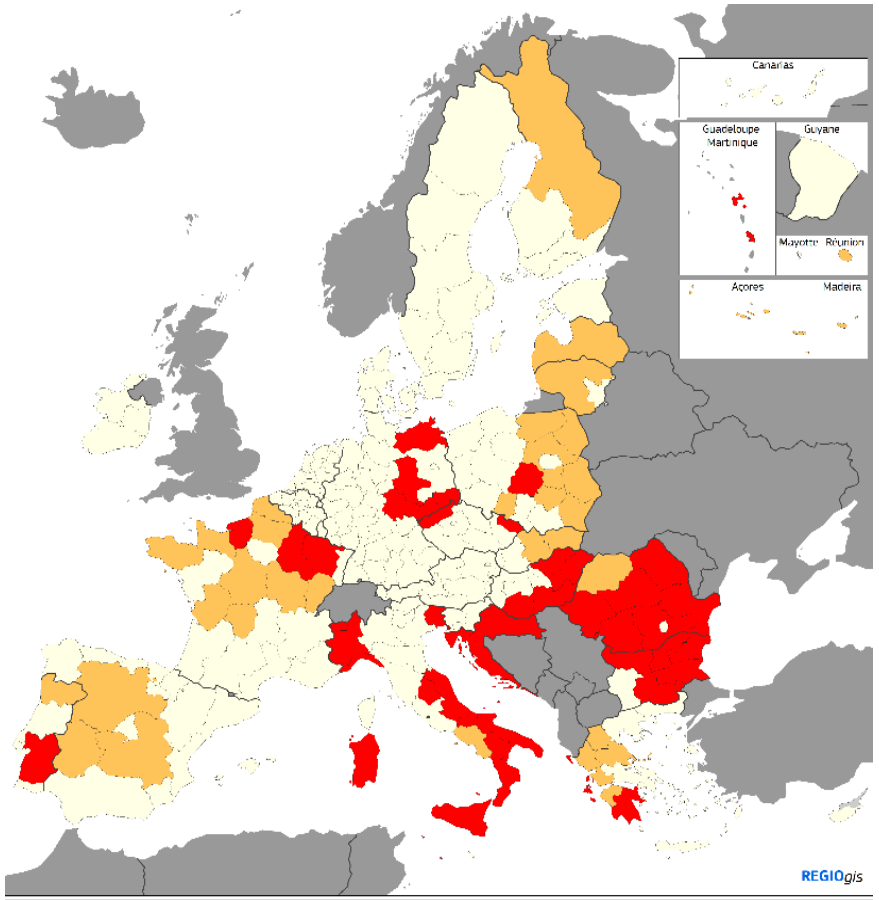

Regions in a talent development trap and regions at risk of falling in a talent development trap

Category
- Shrinking working-age population and lagging level of tertiary education
- Net out-migration of people aged 15-39
- Other regions

Source: DG REGIO based on Eurostat data (demo_r_d2jan, demo_r_magec, lfst_r_lfsd2pop)

0 500 km

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

- Zmniejszenie liczby ludności w wieku produkcyjnym wymaga szybszego wzrostu wydajności i dostosowania – w planowaniu przestrzennym, usługach publicznych itp.
- Różnice w kształceniu i szkoleniu (duża koncentracja absolwentów szkół wyższych w miastach prowadzi do dalszych zakłóceń równowagi)
- Ryzyko wpadnięcia w pułapkę niedoboru talentów – niski odsetek wysoko wykwalifikowanych osób plus wysoka migracja osób młodych (15–39) – Polska Wschodnia i Opolskie

European Commission

« Zielona » transformacja
wyzwania i możliwości w zakresie spójności terytorialnej

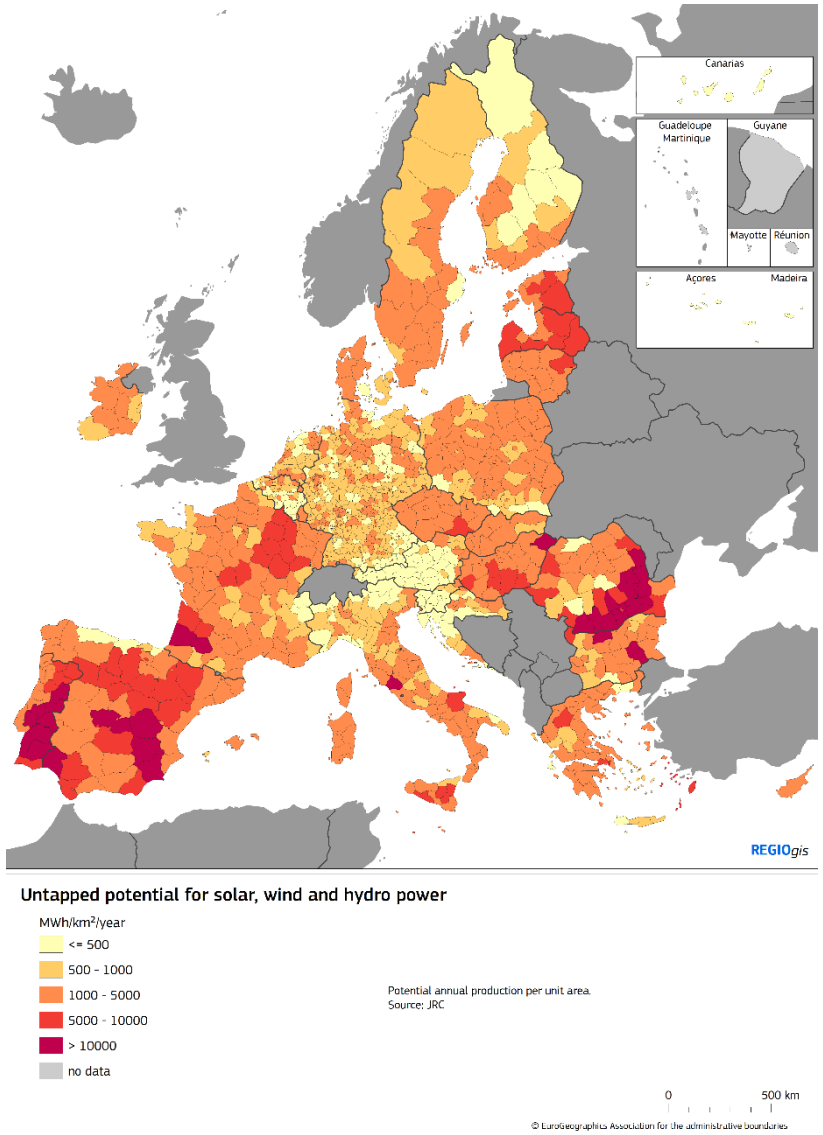

- **Zmiana klimatu grozi pogłębieniem nierówności regionalnych** - regiony przybrzeżne, śródziemnomorskie i wschodnie, które już teraz są uboższe niż średnia UE, są bardziej podatne na zagrożenia
- **Zanieczyszczenie powietrza także charakteryzuje się różnicami społeczno-gospodarczymi** - stężenie drobnych cząstek do wdychania jest stale o około jedną trzecią wyższe w najuboższych regionach bardziej uzależnionych od paliw stałych stosowanych do ogrzewania

ALE:

- Wiele regionów wiejskich i słabiej rozwiniętych ma **duży niewykorzystany potencjał** w zakresie produkcji energii odnawialnej z energii wiatrowej i słonecznej

European Commission

Transformacja cyfrowa
wyzwania w zakresie spójności terytorialnej

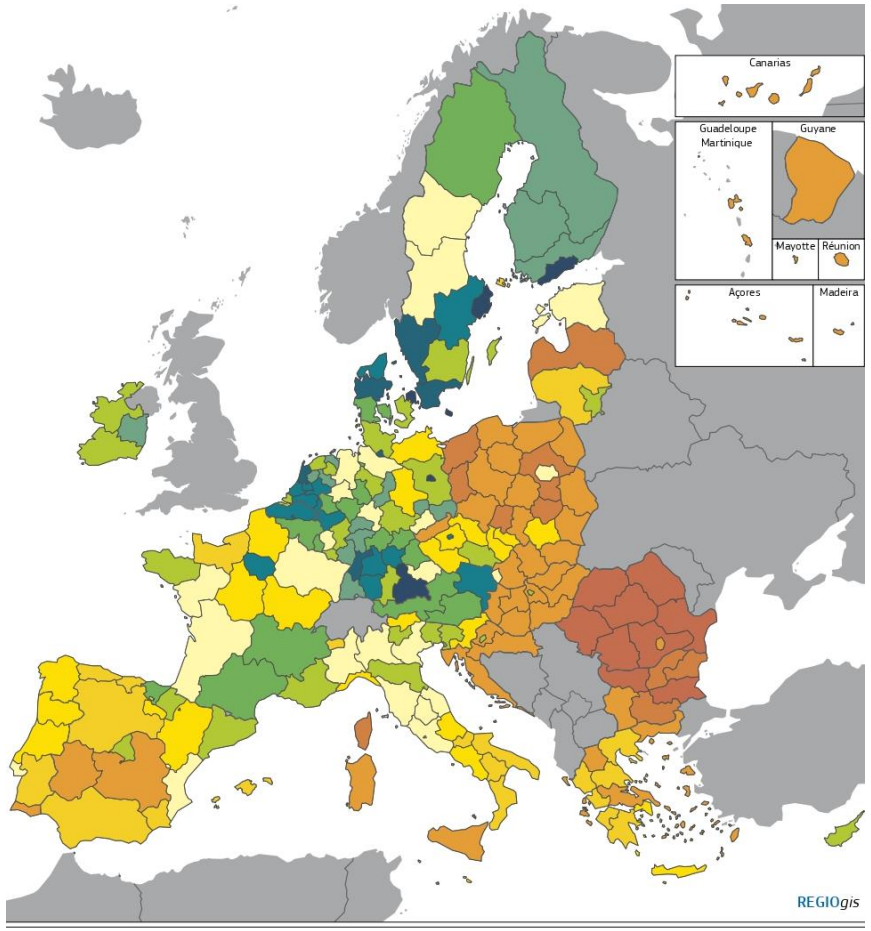

Map 5.3 Regional Innovation Scoreboard, 2023

- Nierównomierna zdolność terytoriów i ludzi do przyjmowania i wykorzystywania technologii cyfrowych
- Brak inwestycji w infrastrukturę łączności cyfrowej i wdrażania technologii cyfrowych może hamować długoterminowy wzrost i konkurencyjność regionów
- Konieczność inwestycji we wdrażanie zaawansowanej infrastruktury i usług sieci cyfrowych, nabywanie podstawowych i zaawansowanych umiejętności cyfrowych, a także absorpcję technologii cyfrowych przez przedsiębiorstwa, obywateli i administracje publiczne

European Commission

Zarządzanie publiczne i zdolności administracyjne

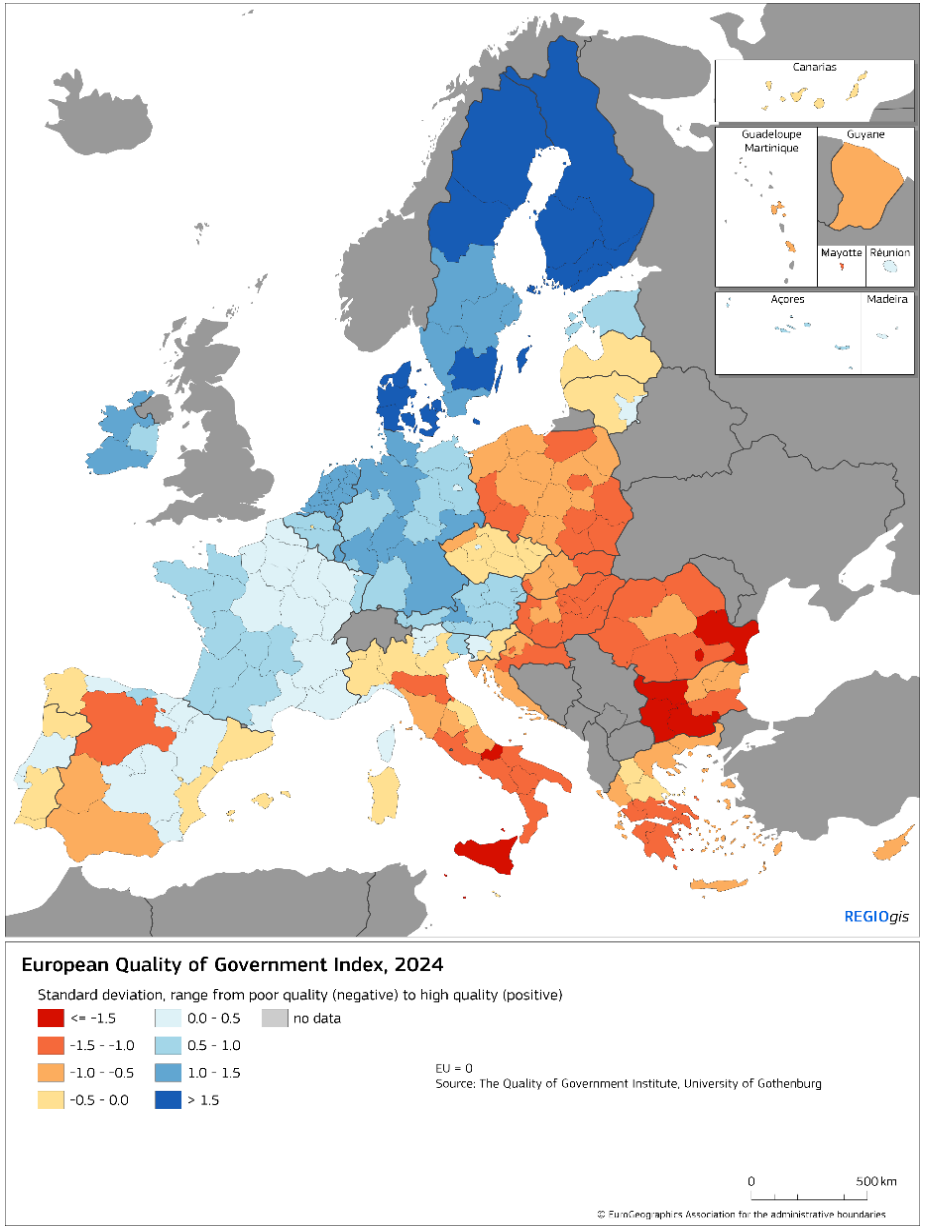

- Niedociągniecia w zarządzaniu publicznym i zdolnościach administracyjnych ograniczają potencjał rozwojowy i pozostają wyzwaniem strukturalnym w kilku regionach i państwach członkowskich
- Jakość instytucji i praworządność – są kluczowe dla zwrotu z inwestycji publicznych i prywatnych
- Silna korelacja między jakością zarządzania a wpływem inwestycji w ramach polityki spójności

European Commission

Szacunkowy wpływ Polityki Spójności na PKB

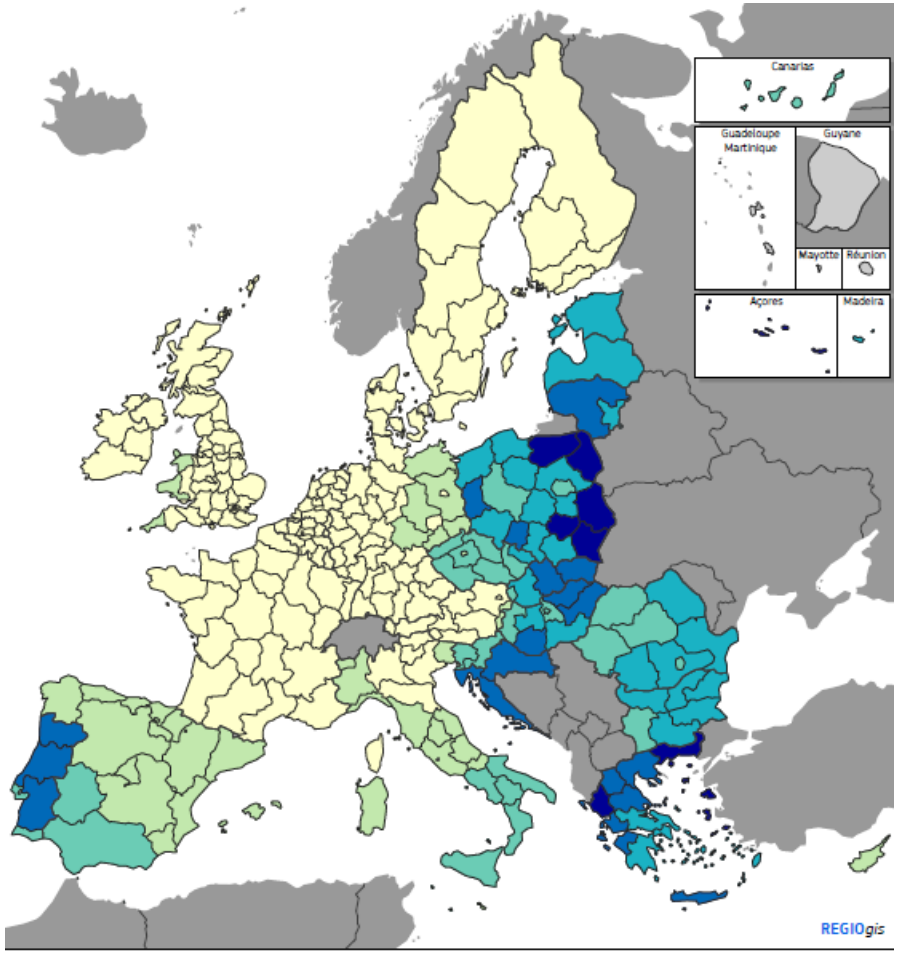

Map 9.1 Impact of Cohesion Policy programmes 2014–2020 and 2021–2027 on GDP in NUTS 2 regions, 2023 (% increase relative to the baseline)

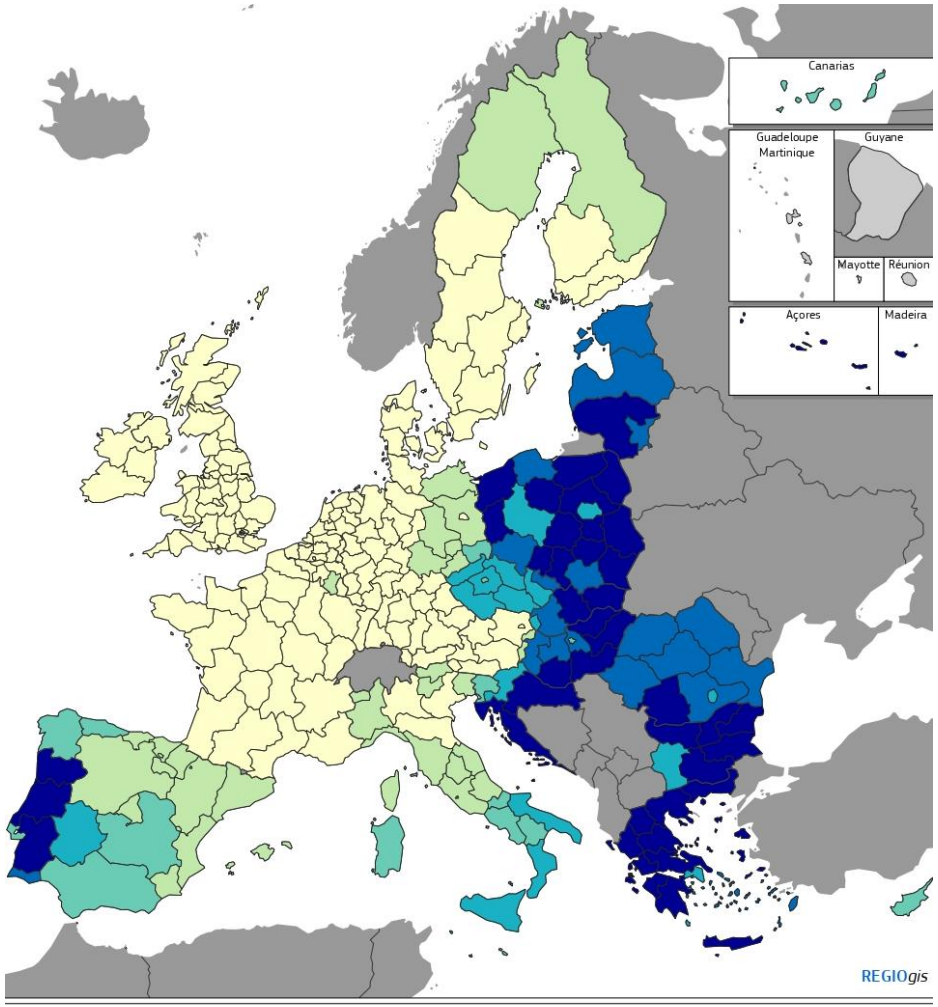

Map 9.2 Impact of Cohesion Policy programmes 2014–2020 and 2021–2027 on GDP in NUTS 2 regions, 2030 (% increase relative to the baseline)

European Commission

Podsumowanie osiągnięć Polityki Spójności i wnioski na przyszłość

- Realizacja celu Traktatu: zmniejszanie dysproporcji w rozwoju gospodarczym
- Różne regiony mają różne punkty wyjścia i różne ścieżki rozwoju
- Promowanie bardziej zrównoważonego rozwoju terytorialnego
- Partnerstwo, wielopoziomowe sprawowanie rządów i wzmocnienie pozycji zainteresowanych stron
- Promowanie konwergencji instytucjonalnej poprzez zajęcie się istniejącymi niedociągnięciami w zarządzaniu publicznym i zdolnościach administracyjnych
- Zwiększenie skuteczności inwestycji w ramach polityki spójności i promowanie reform
- Lepsza koordynacja i spójność z politykami krajowymi
- Zwiększenie skuteczności realizacji Programów
- Osiągnięcie celów długoterminowych

European Commission

Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy (STEP)

Wejście w życie: 1 marca 2024 r.

European Commission

STEP Cele i sektory

CELE

1. Wspieranie rozwoju/produkcji lub utrzymania pozycji i wzmacniania łańcuchów wartości technologii krytycznych (3 sektory).

2. Rozwiązanie problemu niedoboru siły roboczej i umiejętności o kluczowym znaczeniu dla wszystkich rodzajów wysokiej jakości miejsc pracy.

3 SEKTORY

Technologie cyfrowe i zaawansowane innowacje

Czyste i zasobooszczędne technologie

Bio Tech

- Wytyczne Komisji dotyczące definicji sektorów STEP.

European Commission

STEP Zmiany w rozporządzeniu na lata 2021–2027

- Należy stworzyć nowe priorytety STEP, aby korzystać z zachęt:

  - Płatności zaliczkowe w wysokości 30 % alokacji dla specjalnego priorytetu – zmiana programu przedłożona przez państwa członkowskie przed dniem 31 marca 2025 r.
  - Maksymalna stopa współfinansowania w celu wsparcia celów STEP wynosi 100 %, ale zasady pomocy publicznej obowiązują.
  - Wsparcie dla przedsiębiorstw innych niż MŚP – kwalifikujących się w regionach słabiej rozwiniętych i przejściowych; w regionach lepiej rozwiniętych w państwach członkowskich, w których PKB na mieszkańca jest niższy od średniej UE-27
  - 20 % początkowej alokacji krajowej EFRR można przeznaczyć na priorytety STEP (kwota elastyczności).

European Commission

STEP Zmiany w rozporządzeniu na lata 2021–2027

- Nowy cel szczegółowy w ramach CP 1 dla wszystkich sektorów STEP (tylko EFRR)
- Nowy cel szczegółowy w ramach CP 2 dotyczący wyłącznie czystych technologii (ERFD i CF)
- Wszystkie sektory STEP (nie tylko czysta technologia) mogłyby otrzymać wsparcie z FST.
- FST: +30 % płatności zaliczkowych wypłaconych automatycznie po wejściu w życie STEP
- Priorytety STEP będą wyłączone z przeglądu śródokresowego – zmiany w programie muszą być złożone przed 31.8.2024 r.
- Możliwość pełnego lub częściowego przydzielenia przez państwa członkowskie kwot elastyczności na STEP
- Krótszy termin zatwierdzenia zmiany programu (2 miesiące) – o ile nie zostaną zgłoszone inne zmiany w programie

European Commission

Webinar

NAGRYWANIE

- Webinarium na temat Platformy na rzecz technologii strategicznych dla Europy w polityce spójności (europa.eu)

Webstreaming

European Commission

Dziękujemy

© Unia Europejska, 2023.

O ile nie stwierdzono inaczej, ponowne wykorzystanie tej prezentacji jest dozwolone na podstawie licencji CC BY 4.0. Wykorzystanie lub zwielokrotnienie elementów, które nie należą do UE, może wymagać uzyskania zgody bezpośrednio od uprawnionych.

Slajd xx: element, którego dotyczywniosek, źródło: np. Fotolia.com; Slajd xx: element, którego dotyczywniosek, źródło: np. iStock.com

European Commission